

కీరవాణి త్రిపుట

ఎంత మాయల వాడు - ఎంచి చూడగ వీడు
యింతియీతని రూపము - ఎవ్వరెరుగుదురు

తెలుపు జలములలోన - తెప్పవలె దేలినే
తలకి పాతాళమున - దగియుండేనే
కెలసి తనకన్నులను - కెంపువలె జేసినే
నెలత భీకరముగా - నేడు నవ్వినే

ఒరపుగా భూదాన - మొకరిని దానడిగినే
తరుణి భూమొక్కరికి - ధారవోసినే
మరలి పద్మజాని మను - మనినైన జంపినే
పరచు దనమున వృధా - పాలు మావినే

పలుమారు తనసిగ్గు - బయటబడ జేసినే
కలికితనమునను తామ - గడవబాసినే
వెలది వేంకటగిరి - విభుడు నాకెగిట
తొలగక జెమటల - దొప్ప దోచినే ॥

ఒకే భావాన్ని పలురకాలుగా వ్యక్తీకరించటంలో ఆధ్యాత్మిక శృంగార సంకీర్తనలుగా నంతరించటంలో అన్నమాచార్యులు కడు దిట్ట. శ్రీవేంకటేశ్వరుని మాయకాని తనాన్ని చెలికత్తెతో అలమేల్తంగ వివరించే సమయంలో దశావతారముల మాయపనుల పరామర్శ జరిగింది. పాపం ఇంతటి మాయలాడు కూడా ఆమె కెగిట ఇరుక్కుపోయి, చెమటల ప్రళయాంబుధిలో వటపత్రశాయివలె దొప్ప దోగినాడు. దశావతారాల శృంగార కీర్తనమిది. అష్టవిధనాయికలలోని స్వాభీనపతికకు ఈ శృంగార పదం లక్షణం.

తెలుపు జలములలోన - మీనావతారం
పాతాళమున దాగి - కూర్మావతారం.
కెలసి తన కన్నులను కెంపుగా - హిరణ్మయక్షుడని సూచనాపరంగా వరాహావతారం.
భీకరముగా నేడు నవ్వినే -నృసింహుని అట్టహాసపు కహకహల సూచన
భూదానమొకరిని దానడిగినే - మూడడగులనేల బలిని యాచించిన వామనుడని సూచన

భూమొక్కరికి ధారవోసినే - భూవలయాన్ని బ్రాహ్మణులకు దానమిచ్చిన పరశు

రాముడు

మరలి పద్మజుని మనుమనినైన జంపినే బ్రహ్మమనుమడు రావణుని చంపిన శ్రీరా
ముడు

పరచుదనమున వృధా పాలు మాలినే - బలరాముడని ధ్వని

పలుమారు తనసిగ్గు బయట బడజేసినే - శ్రీకృష్ణావతారం

కలికి తనమున దాను గడవబాసినే - కల్కావతారం